

Základy práva I

4. přednáška

Pojem soukromého práva

Pojem občanského práva Definice právnické osoby:

Základy práva I

4. přednáška

Pojem občanského práva – soubor právních norem, které upravují komplexní úpravu postavení člověka jako fyzické osoby a právnickými osobami a vzájemných vztahů těchto osob.

Definice právnické osoby:

Předmět občanského práva –

- majetkové vztahy mezi fo a po
- majetkové vztahy mezi fo a po a státem
- vztahy vyplývající z práva na ochranu osobnosti

- účastníci těchto vztahů mají rovní postavení

Základy práva I

4. přednáška

Prameny občanského práva: zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

a) Ústava, Listina

Definice právnické osoby:

b) zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

- nahradil starý občanský zákoník /zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník/

c) další speciální zákony: autorský zákon

Základy práva I

4. přednáška

Občanský zákoník:

Část první: Obecná část

(Předmět úpravy a základní zásady, Osoby, Zastoupení, Věci a jejich rozdělení)

Část druhá: Rodinné právo Definice právnické osoby:

Část třetí: Věcná práva

Část čtvrtý: Dědické právo

Část pátá: Závazkové právo

Základy práva I

4. přednáška

Základní zásady OP:

- **Nezakazuje-li to zákon výslovně, mohou si osoby ujednat práva a povinnosti odchylně od zákona; zakázána jsou ujednání porušující dobré mravy, veřejný pořádek nebo právo týkající se postavení osob, včetně práva na ochranu osobnosti.**

Základy práva I

4. přednáška

Základní zásady OP:

- Každé ustanovení soukromého práva lze vykládat jenom ve shodě s Definice právnické osoby: Listinou základních práv a svobod a ústavním pořádkem vůbec, se zásadami, na nichž spočívá tento zákon, jakož i s trvalým zřetelem k hodnotám, které se tím chrání. Rozejde-li se výklad jednotlivého ustanovení pouze podle jeho slov s tímto příkazem, musí mu ustoupit.

Základy práva I

4. přednáška

Základní zásady OP:

- **Zákonnému ustanovení nelze přikládat jiný význam, než jaký plyne z vlastního smyslu slov v jejich vzájemné souvislosti a z jasného úmyslu zákonodárce; nikdo se však nesmí dovolávat slov právního předpisu proti jeho smyslu.**

Definice právnické osoby:

Základy práva I

4. přednáška

Základní zásady OP:

- **Výklad a použití právního předpisu nesmí být v rozporu s dobrými mravy a nesmí vést ke krutosti nebo bezohlednosti urážející obyčejné lidské cítění.**

Základy práva I

4. přednáška

Základní zásady OP:

- **Soukromé právo chrání důstojnost a svobodu člověka i jeho přirozené právo brát se o vlastní štěstí a štěstí jeho rodiny nebo lidí jemu blízkých takovým způsobem, jenž nepůsobí bezdůvodně újmu druhým.**

Základy práva I

4. přednáška

Základní zásady OP:

Soukromé právo spočívá zejména na zásadách, že

- a) každý má právo na ochranu svého života a zdraví, jakož i svobody, cti, důstojnosti a soukromí, Definice právnické osoby:
- b) rodina, rodičovství a manželství požívají zvláštní zákonné ochrany,
- c) nikdo nesmí pro nedostatek věku, rozumu nebo pro závislost svého postavení utrpět nedůvodnou újmu; nikdo však také nesmí bezdůvodně těžit z vlastní neschopnosti k újmě druhých,
- d) daný slib zavazuje a smlouvy mají být splněny,
- e) vlastnické právo je chráněno zákonem a jen zákon může stanovit, jak vlastnické právo vzniká a zaniká, a
- f) nikomu nelze odepřít, co mu po právu náleží.

Základy práva I

4. přednáška

Základní zásady OP:

Má se za to, že každá svéprávná osoba má rozum průměrného člověka a schopnost užívat jej s běžnou péčí a opatrností a že to každý od ní může v právním styku důvodně očekávat.

Činí-li právní řád určitý následek závislým na něčí vědomosti, má se na mysli vědomost, jakou si důvodně osvojí osoba případu znalá při zvážení okolností, které jí musely být v jejím postavení zřejmé. To platí obdobně, pokud právní řád spojuje určitý následek s existencí pochybnosti.

Základy práva I

4. přednáška

Základní zásady OP:

Každý má povinnost jednat v právním styku poctivě.

Nikdo nesmí těžit ze svého nepoctivého nebo protiprávního činu. Nikdo nesmí těžit ani z protiprávního stavu, který vyvolal nebo nad kterým má kontrolu.

Základy práva I

4. přednáška

Ochrana soukromých práv

- Každý, kdo se cítí ve svém právu zkrácen, může se domáhat ochrany u orgánu vykonávajícího veřejnou moc (dále jen „orgán veřejné moci“). Definice právnické osoby Není-li v zákoně stanoveno něco jiného, je tímto orgánem veřejné moci soud.
- Každý, kdo se domáhá právní ochrany, může důvodně očekávat, že jeho právní případ bude rozhodnut obdobně jako jiný právní případ, který již byl rozhodnut a který se s jeho právním případem shoduje v podstatných znacích; byl-li právní případ rozhodnut jinak, má každý, kdo se domáhá právní ochrany, právo na přesvědčivé vysvětlení důvodu této odchylky.

Základy práva I

4. přednáška

Definice právnické osoby: **Pojem právního vztahu**

Pojem právní skutečnosti

Základy práva I

1. přednáška

Právní skutečnosti:

-
- **1) Právní jednání – protiprávní jednání**
→ právní jednání
-
- **2) právní události – protiprávní události**

Základy práva I

4. přednáška

Soukromoprávní vztahy:

Definice právnické osoby:

absolutní x relativní

věcné x závazkové

osobní x majetkové

Základy práva I

1. přednáška

- subjekty soukromoprávního vztahu:

Definice právnické osoby:

- fyzické osoby
- právnické osoby
- stát

Základy práva I

4. přednáška

- **právní osobnost – způsobilost mít práva a povinnosti**
základní právní osoby:
- **svéprávnost - způsobilost právně jednat**
-

Základy práva I

1. přednáška

- **fyzické osoby – člověk**

Definice právnické osoby:
- **právní osobnost - vzniká narozením x zaniká smrtí nebo prohlášením za mrtvého**

Základy práva I

1. přednáška

- svéprávnost – způsobilost právně jednat
- nabývá se v plném rozsahu v 18. letech, případně tzv. emancipací (přiznání svéprávnosti soudem – od 16 let)
- podpůrná opatření při narišeníšchopnosti zletilého jednat

Definice právníké osoby:

Základy práva I

1. přednáška

- **předběžné prohlášení**
- **nápomoc při rozhodování** pro fyzické osoby:
- **zastoupení členem domácnosti**

Základy práva I

1. přednáška

- Deliktní způsobilost – způsobilost k protiprávním úkonům

Definice právnické osoby:

- Svěprávnost – je možno omezit, nelze již úplně zbavit

Základy práva I

1. přednáška

- Ochrana osobnosti
- Právo na ochranu jména, podoby a soukromí

Definice právnické osoby:

Základy práva I

1. přednáška

Právnícké osoby – uměle vytvořené subjekty, jejichž podstatu tvoří lidé nebo věci

Definice právnícké osoby:

- způsobilost k právům i povinnostem i k právnímu jednání nabývají okamžikem vzniku

Základy práva I

1. přednáška

Právnícké osoby – je organizovaný útvar, o kterém zákon stanoví, že má právní osobnost, nebo jehož právní osobnost zákon uzná. Právnícká osoba může bez zřetele na předmět své činnosti mít práva a povinnosti, které se slučují s její právní povahou.

Definice právnické osoby:

Základy práva I

1. přednáška

Veřejné rejstříky právnických osob

- Do veřejného rejstříku se o právnické osobě zapíše alespoň den jejího vzniku, den jejího zrušení s uvedením právního důvodu a den jejího zániku, jakož i její název, adresa sídla a předmět činnosti, jméno a adresa bydliště nebo sídla každého člena statutárního orgánu spolu s uvedením způsobu, jakým tento orgán právnickou osobu zastupuje, a údajů o dni vzniku nebo zániku jejich funkce.
- zákon o veřejných rejstřících stanoví, jaké jsou veřejné rejstříky právnických osob, které právnické osoby se do nich zapisují a jak, nebo které další údaje se do nich o právnických osobách zapisují, a jak se z nich vymazávají, popřípadě zda je součástí veřejného rejstříku sbírka listin. Veřejné rejstříky právnických osob jsou přístupné každému; každý do nich může nahlížet a pořizovat si z nich výpisy, opisy nebo kopie.
- Změní-li se zapsaná skutečnost, oznámí zapsaná osoba nebo ten, komu to ukládá zákon, změnu bez zbytečného odkladu tomu, kdo veřejný rejstřík vede, a ten tuto změnu do veřejného rejstříku bez zbytečného odkladu zapíše.V

Základy práva I

1. přednáška

Statutární orgán - statutárnímu orgánu náleží veškerá působnost, kterou zakladatelské právní jednání, zákon nebo rozhodnutí orgánu veřejné moci nesvěří jinému orgánu právnické osoby

- - Člen statutárního orgánu může zastupovat právnickou osobu ve všech záležitostech.
- **Náleží-li působnost statutárního orgánu více osobám, tvoří kolektivní statutární orgán. Neurčí-li zakladatelské právní jednání, jak jeho členové právnickou osobu zastupují, činí tak každý člen samostatně. Vyžaduje-li zakladatelské právní jednání, aby členové statutárního orgánu jednali společně, může člen právnickou osobu zastoupit jako zmocněnec samostatně, jen byl-li zmocněn k určitému právnímu jednání. Člen statutárního orgánu může zastupovat právnickou osobu ve všech záležitostech**

Náleží-li působnost statutárního orgánu více osobám, tvoří kolektivní statutární orgán. Neurčí-li zakladatelské právní jednání, jak jeho členové právnickou osobu zastupují, činí tak každý člen samostatně. Vyžaduje-li zakladatelské právní jednání, aby členové statutárního orgánu jednali společně, může člen právnickou osobu zastoupit jako zmocněnec samostatně, jen byl-li zmocněn k určitému právnímu jednání.

Základy práva I

1. přednáška

Právnícké osoby – mohou být zřízeny:

- **zákonem**
- **rozhodnutím orgánu veřejné moci**
- **zakladatelským právním jednáním**

Definice právnícké osoby:

Základy práva I

1. přednáška

Právnícké osoby – mohou být zřízeny:

- **zákonem**
- **rozhodnutím orgánu veřejné moci**
- **zakladatelským právním jednáním**

Definice právnické osoby:

Základy práva I

1. přednáška

**Právnícké osoby – zanikají dnem výmazu
z veřejného rejstříku** Definice právnické osoby:

Veřejné rejstříky:

- spolkový rejstřík x nadační rejstřík x rejstřík ústavů
x rejstřík společenství vlastníků jednotek x rejstřík
obecně prospěšných společností

Základy práva I

1. přednáška

Právnícké osoby:

Definice právnícké osoby:

- 1) obchodní společnosti**
- 2) spolky/nadace/OPS/ústavy/nadační fondy**
- 3) politické strany a hnutí,**
- 4) církevní a náboženské společnosti**
- 5) jednotky územní samosprávy**
- 6) stát**

Základy práva I

1. přednáška

Korporace: společenství osob budované na členském principu

Definice právnické osoby:

Korporace – spolky /obchodní korporace

Spolek: Alespoň tři osoby vedené společným zájmem mohou založit k jeho naplňování spolek jako samosprávný a dobrovolný svazek členů a spolčovat se v něm.

Základy práva I

1. přednáška

Korporace – spolky

Hlavní činností spolku: může být jen uspokojování a ochrana těch zájmů, k jejichž naplňování je spolek založen. Podnikání nebo jiná výdělečná činnost hlavní činností spolku být nemůže.

Definice právnické osoby:

Vedlejší hospodářská činnost spočívající v podnikání nebo jiné výdělečné činnosti může být spolkem vyvíjena, je-li její účel v podpoře hlavní činnosti nebo v hospodárném využití spolkového majetku.

Zisk z činnosti spolku lze použít pouze pro spolkovou činnost včetně správy spolku.

Základy práva I

1. přednáška

Korporace – spolky

Orgány – statutární orgán x nejvyšší orgán (členská schůze)

Definice právnické osoby:

Založení: přijetím stanov x ustavující schůzí

Stanovy – nemusí mít formu veřejné listiny

Základy práva I

1. přednáška

Korporace – spolky

Minimální náležitosti stanov:

Definice právnické osoby:

a) název a sídlo spolku,

b) účel spolku,

c) práva a povinnosti členů vůči spolku, popřípadě určení způsobu, jak jim budou práva a povinnosti vznikat,

d) určení statutárního orgánu.

Základy práva I

1. přednáška

Fundace – právnické osoby, jejichž základ tvoří soubor majetku určený k nějakému účelu a tomuto účelu je tato činnost podřízena

Definice právnické osoby:

Fundace – nadace a nadační fondy

Základy práva I

1. přednáška

Fundace – nadace

Nadace - Zakladatel zakládá nadaci k trvalé službě společensky nebo hospodářsky užitečnému účelu. Účel nadace může být veřejně prospěšný, spočívá-li v podpoře obecného blaha, i dobročinný, spočívá-li v podpoře určitého okruhu osob určených jednotlivě či jinak.

Základy práva I

1. přednáška

Fundace – nadace

Nadace - může podnikat, pokud podnikání představuje pouhou vedlejší činnost a výtěžky podnikání slouží jen k podpoře jejího účelu; nadace však podnikat nesmí, pokud to zakladatel v nadační listině vyloučil. Za stejných podmínek může nadace převzít vedení obchodní společnosti.

Základy práva I

1. přednáška

Fundace – nadace

Nadace - se zakládá nadační listinou, kterou může být zakládací listina nebo pořízení pro případ smrti

- zakládací listinu nadace pořizuje jedna osoba nebo více osob.

Základy práva I

1. přednáška

Fundace – nadace

Nadace - se zakládá nadační listinou, který musí mít formu veřejné listiny

Nadace – vzniká dnem zápisu do rejstříku

Základy práva I

1. přednáška

Náležitosti zakládací listiny nadace:

- a) název a sídlo nadace,
- b) jméno zakladatele a jeho bydliště nebo sídlo,
- c) vymezení účelu, pro který se nadace zakládá,
- d) údaj o výši vkladu každého zakladatele,
- e) údaj o výši nadačního kapitálu,
- f) počet členů správní rady i jména a bydliště jejích prvních členů a údaj, jakým způsobem členové správní rady za nadaci jednají,
- g) počet členů dozorčí rady i jména a bydliště jejích prvních členů, případně, není-li dozorčí rada zřizována, jméno a bydliště prvního revizora,
- h) určení správce vkladů a
- i) podmínky pro poskytování nadačních příspěvků, případně okruh osob, jimž je lze poskytnout, nebo okruh činností, jež nadace může vzhledem k svému účelu vykonávat, anebo určení, že tyto náležitosti stanoví statut nadace.

Definice právnické osoby:

Základy práva I

1. přednáška

Orgány nadace

- **Správní rada – statutární orgán**
- **Dozorčí rada**

Definice právnické osoby:

Základy práva I

1. přednáška

Fundace – nadační fond - se zakládá k účelu užitečnému společensky nebo hospodářsky

Definice právnické osoby:

- se zakládá zakládací listinou nebo pořízením pro případ smrti

Základy práva I

1. přednáška

Náležitosti zakládací listiny nadačního fondu:

a) název a sídlo nadačního fondu,

b) jméno zakladatele a jeho bydliště nebo sídlo,

c) vymezení účelu, pro který se nadační fond zakládá,

Definice právnické osoby.

d) údaj o výši vkladu, popřípadě o jeho nepeněžitém předmětu,

e) počet členů správní rady i jména a bydliště jejích prvních členů a údaj, jakým způsobem členové správní rady za nadační fond jednají

f) počet členů dozorčí rady i jména a bydliště jejích prvních členů, nebo jméno a bydliště prvního revizora,

g) určení správce vkladů a

h) podmínky pro poskytování příspěvků z majetku nadačního fondu nebo vymezení okruhu činností, jež nadační fond může vzhledem k svému účelu vykonávat.

Základy práva I

1. přednáška

Fundace - ústavy

Ústav - je právnická osoba ustavená za účelem provozování činnosti užitečné společensky nebo hospodářsky s využitím své osobní a majetkové složky. Ústav provozuje činnost, jejíž výsledky jsou každému rovnocenně dostupné za podmínek předem stanovených.

Definice právnické osoby:

Základy práva I

4. přednáška

- **Obchodní korporace**
- **Zákon č.90/2012 Sb. o obchodních korporacích**

Definice právnické osoby:

Základy práva I

1. přednáška

Druhy právních norem:

Definice právnické osoby:

- právní normy kogentní x dispozitivní
- taxativní právní normy x demonstrativní právní normy

Základy práva I

1. přednáška

Platnost x účinnost právních předpisů

Definice právnické osoby:

Publikace právních předpisů

§
Kde hledat právní předpisy?

Základy práva I

1. přednáška

Působnost právního předpisu:

- **osobní**
- **územní**
- **časová**
- **věcná**

Definice právnické osoby:

Základy práva I

1. přednáška

Výklad právní normy:

- **legální**
- **oficiální** Definice právnické osoby:
- **Nejvyššího soudu a Vrchního soudu**
- **orgánu aplikujícího právo**
- **doktrinální**

Základy práva I

1. přednáška

Základní / zvláštní metody výkladu práva

Výklad:

- jazykový
- logický
- systematický
- historický
- Teleologický
- komparativní

Definice právnické osoby:

Základy práva I

1. přednáška

Řešení případů výslovně právem neupravených

Analogie legis x analogie juris

Základy práva I

1. přednáška

System práva – právní odvětví

Právní odvětví:

Definice právnické osoby:

- **ústavní právo**
- **správní právo**
- **trestní právo**
- **finanční právo**

Základy práva I

1. přednáška

Právní odvětví:

Definice právnické osoby:

- občanské právo
- rodinné právo
- obchodní právo
- pracovní právo